

กสม. ๑

รายงานผลการตรวจสอบ
การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๑๗ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๖

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๓/๒๕๖๖

เรื่อง สิทธิชุมชนอันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินและสิทธิในที่อยู่อาศัย กรณีกล่าวอ้างว่าได้รับผลกระทบจากโครงการก่อสร้างอาคารสถานีรถไฟความเร็วสูง (ระยะที่ ๑ ช่วงกรุงเทพมหานคร - นครราชสีมา) สถานีปากช่อง

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง การรถไฟแห่งประเทศไทย

๑. ความเป็นมา

ผู้ร้องได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่ ๗๘/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๕ กล่าวอ้างว่า ผู้ถูกร้องได้ขอใช้ที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ นม. ๓๐๗๖ (บางส่วน) บริเวณพื้นที่บ้านท่ามะนาวใหม่ ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัด นครราชสีมา เพื่อใช้ก่อสร้างอาคารสถานีรถไฟความเร็วสูงและสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ (สถานีปากช่อง) ตามโครงการความร่วมมือระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยและรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ในการพัฒนาระบบรถไฟความเร็วสูงเพื่อเชื่อมโยงภูมิภาค ช่วงกรุงเทพมหานคร - หนองคาย (ระยะที่ ๑ ช่วงกรุงเทพมหานคร - นครราชสีมา) โดยแจ้งให้ประชาชนที่เช่าพื้นที่อยู่อาศัยและทำกิน ประมาณ ๓๐ ครอบครัวย้ายสิ่งปลูกสร้างออกนอกพื้นที่ โดยไม่แจ้งแนวทางการจ่ายเงินค่าทดแทน สิ่งปลูกสร้าง ค่ารื้อถอน ค่าขนย้าย ค่าเสียหายในการใช้ที่ดิน ค่าเสียหายอื่น ๆ และค่าก่อสร้างที่อยู่อาศัยใหม่ รวมทั้งการจัดหาที่อยู่อาศัยและทำกินทดแทน จึงขอให้ตรวจสอบ

๒. การพิจารณาคำร้องเบื้องต้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาจากข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้วเห็นว่า พฤติการณ์ตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้างเป็นกรณีเกี่ยวกับสิทธิชุมชนอันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน และสิทธิในที่อยู่อาศัย ซึ่งอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖

๓. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบโดยพิจารณาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ดังต่อไปนี้

๓.๑ หนังสือร้องเรียนของผู้ร้อง ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๕

๓.๒ หนังสือสำนักงานธรรมาภิบาลพื้นที่นครราชสีมา ที่ กค ๐๓๑๘.๒๐/๑๐๑๕ ลงวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๓.๓ หนังสือสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ด่วนที่สุด ที่ พม ๕๓๑๔/๐๑๙๖๑ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๓.๔ หนังสือจังหวัดนครราชสีมา ที่ นม ๐๐๑๗.๑/๑๑๑๘๖ ลงวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๓.๕ หนังสือผู้ถูกร้อง ด่วนที่สุด ที่ รพ ๑/๑๓๗๓/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๓.๖ รายงานการลงพื้นที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ระหว่างวันที่ ๒๖-๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ณ จังหวัดนครราชสีมา

๓.๗ รายงานการลงพื้นที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ระหว่างวันที่ ๒๖-๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๕ ณ จังหวัดนครราชสีมา

๓.๘ รายงานการประชุมตรวจสอบข้อเท็จจริง เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๕ ณ ห้องประชุมนางสาวบุญเหลือ ศาลากลางจังหวัดนครราชสีมา

๓.๙ หนังสือจังหวัดนครราชสีมา ที่ นม ๐๐๑๗.๑/๒๖๐๒๒ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๔. รัฐธรรมนูญ พันธกรณีระหว่างประเทศ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๔.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

๔.๒ พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒

๔.๓ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic Social and Cultural Rights: ICESCR)

๔.๔ ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิในการพัฒนา (Declaration on the Right to Development: DRD)

และการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒^๑ โดยจะมีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืนตามมาตรา ๘ จากนั้นจะตั้งคณะกรรมการกำหนดราคาอสังหาริมทรัพย์เบื้องต้นและเงินค่าทดแทนตามมาตรา ๑๙ เพื่อกำหนดเงินค่าทดแทนและค่าชดเชยตามมาตรา ๖๓ วรรคสาม ต่อไป

/ ๕.๒.๒ ผู้ถูกร้อง ...

^๑ พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒

มาตรา ๘ เมื่อมีความจำเป็นต้องเวนคืนที่ดินตามมาตรา ๗ และจำเป็นต้องสำรวจเพื่อให้ทราบถึงที่ดินที่ต้องได้มาโดยแน่ชัด ให้ตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืน โดยในพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดรายละเอียด ดังต่อไปนี้

- (๑) วัตถุประสงค์แห่งการเวนคืน
- (๒) ระยะเวลาการใช้บังคับพระราชกฤษฎีกา
- (๓) แนวเขตที่ดินที่จะเวนคืนเท่าที่จำเป็น
- (๔) ระยะเวลาการเริ่มต้นเข้าสำรวจ
- (๕) เจ้าหน้าที่เวนคืน
- (๖) แผนที่หรือแผนผังแสดงแนวเขตที่ดินที่จะเวนคืน

การกำหนดวัตถุประสงค์ตาม (๑) จะกำหนดหลายวัตถุประสงค์ตามความจำเป็นก็ได้

ในกรณีมีเหตุจำเป็น จะแก้ไขเพิ่มเติมวัตถุประสงค์ตาม (๑) ก็ได้ แต่ต้องตราเป็นพระราชกฤษฎีกาแก้ไขเพิ่มเติม และต้องกระทำภายในกำหนดระยะเวลาตาม (๒)

ในการจัดทำแผนที่เพื่อกำหนดแนวเขตที่ดินที่จะเวนคืน ให้กรมที่ดินส่งสำเนาแผนที่ระวางที่ดินที่เกี่ยวข้องให้แก่เจ้าหน้าที่ตามที่เจ้าหน้าที่ร้องขอ โดยให้เจ้าหน้าที่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมทั้งปวงที่เรียกเก็บตามประมวลกฎหมายที่ดิน

เมื่อมีการตราพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ แล้ว ให้เป็นหน้าที่ของสำนักงบประมาณจัดสรรเงินค่าทดแทนที่จะต้องจ่ายตามพระราชบัญญัตินี้เสนอพร้อมกับการเสนอร่างพระราชกฤษฎีกาต่อคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวจะต้องสอดคล้องกับแผนการดำเนินการที่เจ้าหน้าที่ได้จัดทำ ระยะเวลาการใช้จ่ายและตามกำลังเงินของแผ่นดิน โดยให้นำเงินนอกงบประมาณหรือเงินรายได้มาประกอบการพิจารณาด้วย

มาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง “เมื่อพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘ ใช้บังคับแล้ว ให้เจ้าหน้าที่แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วยผู้แทนของเจ้าหน้าที่ ผู้แทนกรมธนารักษ์ ผู้แทนกรมที่ดิน นายอำเภอหรือผู้อำนวยการเขต และผู้บริหารท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดราคาอสังหาริมทรัพย์เบื้องต้นและเงินค่าทดแทน”

มาตรา ๒๐ การกำหนดราคาเบื้องต้นสำหรับที่ดินที่เวนคืน ให้คำนึงถึงราคา สภาพ เหตุและวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้ประกอบกัน

- (๑) ราคาที่ซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาดของที่ดินในวันใช้บังคับพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๘
- (๒) ราคาประเมินที่ดินของทางราชการที่กำหนดขึ้นเพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง
- (๓) ราคาประเมินทุนทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวล

กฎหมายที่ดิน

- (๔) สภาพและที่ตั้งของที่ดินนั้น และ
- (๕) เหตุและวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืน

การกำหนดราคาเบื้องต้นตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๖๓ วรรคสาม “ในกรณีที่อยู่อสังหาริมทรัพย์อยู่ในที่ดินของรัฐ หากเป็นผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายให้คณะกรรมการตามมาตรา ๑๙ กำหนดเงินค่าทดแทนให้แก่บุคคลดังกล่าว แต่หากบุคคลดังกล่าวไม่สามารถแสดงได้ว่าตนเป็นผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย ให้คณะกรรมการตามมาตรา ๑๙ กำหนดเงินค่าชดเชย เป็นค่าต้นไม้ยืนต้นและ

๕.๒.๒ ผู้ถูกร้อง (การรถไฟแห่งประเทศไทย) ได้เตรียมงบประมาณการจ่ายเงินค่าทดแทนการเวนคืนที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง ตามกรอบที่แจ้งสำนักงบประมาณไว้ จำนวน ๓,๙๕๘ ล้านบาท โดยสิทธิค่าชดเชยต่าง ๆ ในกรณีที่อยู่สิ่งห้ามทรัพย์อยู่ในที่ดินของรัฐนั้น หากเป็นผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายให้คณะกรรมการกำหนดราคาอสังหาริมทรัพย์ฯ ตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบมาตรา ๖๓ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เป็นผู้กำหนดเงินค่าทดแทนให้แก่บุคคลดังกล่าว โดยแยกออกเป็น ๒ กรณี คือ

กรณีที่ ๑ ให้ผู้ถูกร้องเวนคืน (โรงเรียนหรือสิ่งปลูกสร้างและอสังหาริมทรัพย์อื่นทั้งหมดจะเป็นของผู้ถูกร้อง) เจ้าของจะได้รับค่าทดแทน ได้แก่ ค่าโรงเรียนหรือสิ่งปลูกสร้างและอสังหาริมทรัพย์อื่นอันติดอยู่กับที่ดิน ค่าทดแทนพืชผล ต้นไม้ยืนต้น และค่าเสียหายอื่นอันเกิดจากการที่เจ้าของต้องออกจากที่ดินที่เวนคืน

กรณีที่ ๒ ไม่ให้ผู้ถูกร้องเวนคืน (โรงเรียน สิ่งปลูกสร้าง และอสังหาริมทรัพย์อื่นทั้งหมดยังเป็นของผู้เช่าที่ดิน) เจ้าของจะได้รับค่าทดแทน ได้แก่ ค่ารื้อถอนโรงเรียน ค่าขนย้ายวัสดุก่อสร้าง ค่าปลูกสร้างโรงเรียนและอสังหาริมทรัพย์อื่นอันติดอยู่กับที่ดินใหม่ (ใช้วัสดุก่อสร้างเดิมและวัสดุทดแทนที่เสียหายจากการรื้อถอน) ค่าทดแทนพืชผล ไม้ยืนต้น และค่าเสียหายอื่นอันเกิดจากการที่เจ้าของต้องออกจากที่ดินที่เวนคืน กรณีหากบุคคลดังกล่าวไม่สามารถแสดงได้ว่าเป็นผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายให้คณะกรรมการกำหนดเงินชดเชยเฉพาะค่าต้นไม้ยืนต้นและพืชล้มลุก ค่ารื้อย้ายโรงเรียนและสิ่งปลูกสร้าง และค่าขนย้ายให้แก่ผู้ครอบครองที่ดิน

๕.๒.๓ สำหรับบุคคลที่อยู่ในที่ดินของรัฐ ผู้ถูกร้องไม่สามารถจ่ายค่าทดแทนที่ดินได้ เนื่องจากรัฐเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดิน การกำหนดเงินค่าทดแทนและเงินชดเชยให้แก่ราษฎรที่ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินของรัฐ เช่น ที่ป่าสงวนแห่งชาติ ที่ดินสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่ดินชลประทาน ที่ดินราชพัสดุ ที่ดินในเขตทหาร ที่ดินในเขตการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และที่ดินสาธารณประโยชน์ เป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่และการดำเนินการของคณะกรรมการกำหนดราคาอสังหาริมทรัพย์ฯ ตามมาตรา ๑๙

๕.๒.๔ เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๕ ราชกิจจานุเบกษาได้เผยแพร่พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืน ในพื้นที่บางส่วนของท้องที่เขตจตุจักร เขตหลักสี่ เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร อำเภอลำลูกกา อำเภอธัญบุรี อำเภอลองหลวง อำเภอเมืองปทุมธานี อำเภอสสามโคก จังหวัดปทุมธานี อำเภอบางปะอิน อำเภอพระนครศรีอยุธยา อำเภออุทัย อำเภอภาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อำเภอหนองแซง อำเภอเสนาห์ อำเภอเมืองสระบุรี อำเภอแก่งคอย อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี และอำเภอ

/ ปากช่อง ...

พืชล้มลุก ค่ารื้อย้ายโรงเรียนและสิ่งปลูกสร้าง และค่าขนย้ายให้แก่ผู้ครอบครองที่ดินดังกล่าวต่อไป แต่ต้องไม่สูงกว่าราคาที่กำหนดตามมาตรา ๒๐”

ปากช่อง อำเภอสีคิ้ว อำเภอสูงเนิน อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา เพื่อดำเนินโครงการความร่วมมือระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทย และรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ในการพัฒนาระบบรถไฟความเร็วสูงเพื่อเชื่อมโยงภูมิภาค ช่วงกรุงเทพมหานคร - หนองคาย (ระยะที่ ๑ ช่วงกรุงเทพมหานคร - นครราชสีมา) พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป มีกำหนดระยะเวลาสี่ปี

๕.๒.๕ ภายหลังจากตราพระราชกฤษฎีกาเวนคืนแล้ว ผู้ถูกร้องจะแจ้งเรื่องเข้าสำรวจในพื้นที่เขตทางรถไฟที่จะเวนคืน เพื่อไปปักหลักเขต สำรวจและตรวจสอบสิ่งปลูกสร้าง ผลอาสิน ในส่วนที่ต้องจ่ายค่าทดแทน ภายหลังจากสำรวจเสร็จสิ้น คณะกรรมการกำหนดราคาอสังหาริมทรัพย์ฯ ซึ่งแต่งตั้งตามมาตรา ๑๙ จะคิดเงินค่าทดแทน แล้วประกาศราคาค่าทดแทนเบื้องต้นให้ผู้ถูกร้องนำไปประกาศเพื่อทำสัญญาซื้อขาย จากนั้นจึงจะออกเป็นเช็ค โดยจะเรียกเจ้าของมารับเช็คและแจ้งให้ย้ายออกภายใน ๙๐ วัน

๕.๓ ข้อเท็จจริงจากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๕.๓.๑ สำนักงานธนารักษ์พื้นที่นครราชสีมาให้ข้อเท็จจริงสรุปได้ว่า สถานที่ก่อสร้างสถานีรถไฟความเร็วสูงและสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ (สถานีปากช่อง) เป็นที่ดินราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ นม. ๓๐๗๖ (บางส่วน) รั้ววัดได้เนื้อที่ประมาณ ๒๑๖-๐-๗๔ ไร่ ซึ่งที่ดินอยู่ในความครอบครองดูแลของแผนกส่งกำลังเสบียง กองเกียกกาย กรมพลธิการทหารบก กองทัพบก พื้นที่ดังกล่าวมีราษฎรครอบครองทำประโยชน์ ๕๘ แปลง ประกอบด้วย ๑) ผู้เช่าที่ราชพัสดุ ๔๔ สัญญา/แปลง (แบ่งเป็นเช่าเพื่ออยู่อาศัย ๓ สัญญา/แปลง กับเช่าเพื่อการเกษตร ๔๑ สัญญา/แปลง) และ ๒) ผู้ครอบครองที่ราชพัสดุ ๑๔ แปลง โดยสำนักงานธนารักษ์พื้นที่นครราชสีมาได้บอกเลิกสัญญาเช่ากับผู้เช่าที่ราชพัสดุ (บอกเลิกทั้งแปลง) ๒๗ สัญญา/แปลง และปรับลดเนื้อที่เช่า (บางส่วน) ของผู้เช่าที่ราชพัสดุ ๑๗ สัญญา/แปลง นับตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๔ โดยกำหนดให้ผู้เช่าและบริวารจะต้องออกจากที่ดินที่เช่า ขนย้ายทรัพย์สินที่อยู่ในความครอบครองออกไปจากที่ดินที่เช่า และส่งมอบที่ดินที่เช่าให้แก่ผู้ให้เช่าแล้วเสร็จภายในวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๔

ทั้งนี้ ตามสัญญาเช่าที่ดินราชพัสดุเพื่ออยู่อาศัย และเพื่อการเกษตร ข้อ ๑๒ กำหนดว่า “ในระหว่างอายุสัญญาเช่า ถ้าผู้ให้เช่ามีความจำเป็นจะต้องใช้ที่ดินที่เช่าเพื่อประโยชน์ของรัฐหรือของทางราชการ ผู้เช่ายินยอมให้ผู้ให้เช่าบอกเลิกสัญญาได้โดยบอกกล่าวเป็นหนังสือให้ผู้เช่าทราบล่วงหน้า ไม่น้อยกว่าสามสิบวัน โดยผู้ให้เช่าไม่ต้องเสียค่าตอบแทน หรือค่าเสียหายใด ๆ ให้แก่ผู้เช่าทั้งสิ้น” ซึ่งการก่อสร้างอาคารสถานีรถไฟความเร็วสูงและสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ (สถานีปากช่อง) ในที่ราชพัสดุบริเวณดังกล่าว เป็นโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อระบบการขนส่งสาธารณะของประชาชนและเป็นนโยบายของรัฐบาล และสำนักงานธนารักษ์พื้นที่นครราชสีมาได้บอกเลิกสัญญาเช่าเป็นหนังสือให้ผู้เช่าทราบล่วงหน้าแล้ว โดยสัญญาเช่ามิได้มีเงื่อนไขกำหนดให้สำนักงานธนารักษ์พื้นที่นครราชสีมาซึ่งเป็นผู้ให้เช่าจะต้องจัดหาที่ดิน

ทดแทนและ/หรือการขอเช่าที่ดินเพื่อปลูกสร้างที่อยู่อาศัยและทำกินใหม่แก่ผู้เช่าที่ถูกให้หรือถอนสิ่งปลูกสร้างและออกจากที่ดินแต่อย่างใด

๕.๓.๒ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ให้ข้อมูลโดยสรุปว่า เดิมชุมชนบ้านท่ามะนาวใหม่ได้เช่าที่ราชพัสดุจากกรมธนารักษ์เพื่ออยู่อาศัยและเป็นพื้นที่ทำกิน ๓๖ ครัวเรือน ต่อมาเมื่อปี ๒๕๖๔ สำนักงานธนารักษ์พื้นที่นครราชสีมามีหนังสือยกเลิกสัญญาเช่า เนื่องจากผู้ถูกร้องได้ขอใช้ที่ราชพัสดุเพื่อพัฒนาโครงการรถไฟฟ้าความเร็วสูง ซึ่งยังไม่มีความชัดเจนเรื่องแนวเขตการพัฒนาโครงการและแนวทางการแก้ไขปัญหาให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ ค่าทดแทนที่เหมาะสม ที่ดินที่รองรับผู้ได้รับผลกระทบ ทั้งนี้ ชุมชนมีข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาของผู้ได้รับผลกระทบดังกล่าว เพื่อให้มีการแก้ไขปัญหาาร่วมกันในระดับพื้นที่ โดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) มีแผนขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาและจัดทำรายละเอียดแนวทางการแก้ไขร่วมกับสมาชิกชุมชนต่อไป

๕.๓.๓ ระหว่างวันที่ ๒๖-๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๕ [REDACTED] กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงและรับฟังข้อมูลจากผู้ได้รับผลกระทบ ณ บ้านท่ามะนาวใหม่ จากนั้น ได้ร่วมประชุมกับ [REDACTED] รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา พร้อมผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ ผู้ถูกร้อง (การรถไฟแห่งประเทศไทย) กรมพลาธิการทหารบก ธนารักษ์พื้นที่นครราชสีมา สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) อำเภอปากช่อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ และผู้แทนชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบ ณ ห้องประชุมศาลากลางจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งที่ประชุมเห็นชอบร่วมกันให้จังหวัดนครราชสีมาแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อแก้ไขปัญหากรณีข้างต้น ต่อมาจังหวัดนครราชสีมาได้มีคำสั่ง ที่ ๑๓๓๖๙/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ แต่งตั้งคณะทำงานสำรวจและจัดหาที่อยู่ใหม่ให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างอาคารสถานีรถไฟความเร็วสูง สถานีปากช่อง โดยมีรองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมาที่รับผิดชอบงานศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด เป็นประธานคณะทำงาน และมีผู้แทนประกอบด้วย ผู้ถูกร้อง กรมพลาธิการทหารบก สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) สำนักงานจังหวัดนครราชสีมา ธนารักษ์พื้นที่นครราชสีมา ปฎิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมา เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาปากช่อง ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดนครราชสีมา ผู้ร้องและผู้แทนผู้ได้รับผลกระทบรวม ๔ คน โดยมีนายอำเภอปากช่อง และปลัดอำเภอปากช่องที่ได้รับมอบหมาย เป็นคณะทำงานและฝ่ายเลขานุการ ทำหน้าที่รวบรวมรายชื่อและตรวจสอบคุณสมบัติผู้ได้รับความเดือดร้อน ตลอดจนพิจารณาแนวทางแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน การจัดหาที่อยู่ใหม่ และดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงสิทธิ หน้าที่ ค่าทดแทน และผลประโยชน์ของผู้ถูกเวนคืนที่เป็นธรรม โดยให้พิจารณาร่วมกับผู้ถูกร้อง

๕.๓.๔ เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๕ ผู้ร้องได้มีหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมาขอให้พิจารณาเพิ่มสัดส่วนผู้แทนผู้ได้รับผลกระทบในคณะทำงานข้างต้น ต่อมา จังหวัดนครราชสีมาได้มีคำสั่ง ที่ ๑๕๕๒๕/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๕ ให้ยกเลิกคำสั่ง ที่ ๑๓๓๖๙/๒๕๖๕

/ ลงวันที่ ...

ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ และแต่งตั้งคณะกรรมการรวบรวมปัญหาและความต้องการของผู้ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างอาคารสถานีรถไฟความเร็วสูงสถานีปากช่อง โดยเพิ่มผู้แทนมณฑลทหารบกที่ ๒๑ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครราชสีมา สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๘ (นครราชสีมา) และผู้แทนผู้ได้รับผลกระทบอีก ๓ คน ร่วมเป็นคณะกรรมการ รวมถึงเพิ่มผู้แทนที่ปรึกษาการรถไฟแห่งประเทศไทย ร่วมเป็นผู้ช่วยเลขานุการด้วย โดยให้มีหน้าที่รวบรวมปัญหา ความต้องการของผู้ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างอาคารสถานีรถไฟความเร็วสูงสถานีปากช่อง แล้วนำเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมาเพื่อพิจารณาแจ้งหรือประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาต่อไป

๖. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า ในเวณคีนที่ดินเพื่อก่อสร้างอาคารสถานีโครงการรถไฟความเร็วสูง (ระยะที่ ๑ ช่วงกรุงเทพมหานคร-นครราชสีมา) สถานีปากช่อง ผู้ถูกร้องมีการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ร้องและประชาชนบ้านท่ามะนาวใหม่ที่ได้รับผลกระทบ หรือไม่ อย่างไร โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

๖.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๓๗^๒ได้บัญญัติรับรองสิทธิของบุคคลในทรัพย์สินและการสืบมรดก โดยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ เว้นแต่

/ โดยอาศัย ...

^๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๓๗ บุคคลย่อมมีสิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก

ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค การป้องกันประเทศ หรือการได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น และต้องชดใช้ค่าทดแทนที่เป็นธรรม ภายในเวลาอันควรแก่เจ้าของตลอดจนผู้ทรงสิทธิบรรดาที่ได้รับ ความเสียหายจากการเวนคืน โดยคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ ผลกระทบต่อผู้ถูกเวนคืน รวมทั้งประโยชน์ที่ผู้ถูกเวนคืนอาจได้รับจากการเวนคืนนั้น

การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ให้กระทำเพียงเท่าที่จำเป็นต้องใช้เพื่อการที่บัญญัติไว้ในวรรคสาม เว้นแต่เป็นการเวนคืนเพื่อนำอสังหาริมทรัพย์ที่เวนคืนไปชดเชยให้เกิดความเป็นธรรมแก่เจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ต้องระบุวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนและกำหนดระยะเวลาการเข้าใช้อสังหาริมทรัพย์ให้ชัดเจน ถ้ามิได้ใช้ประโยชน์เพื่อการนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนดหรืออสังหาริมทรัพย์เหลือจากการใช้ประโยชน์ และเจ้าของเดิมหรือทายาทประสงค์จะได้คืน ให้คืนแก่เจ้าของเดิมหรือทายาท

ระยะเวลาการขอคืนและการคืนอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนที่มีได้ใช้ประโยชน์ หรือที่เหลือจากการใช้ประโยชน์ให้แก่เจ้าของเดิมหรือทายาท และการเรียกคืนค่าทดแทนที่ชดใช้ไป ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

การตรากฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์โดยระบุจะอสังหาริมทรัพย์หรือเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนตามความจำเป็น มิให้ถือว่าเป็นการขัดต่อมาตรา ๒๖ วรรคสอง

โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค การป้องกันประเทศ หรือการได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น และต้องคดีใช้ค่าทดแทน ที่เป็นธรรม ภายในเวลาอันควรแก่เจ้าของตลอดจนผู้ทรงสิทธิบรรดาที่ได้รับความเสียหายจากการเวนคืน โดยคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ ผลกระทบต่อผู้ถูกเวนคืน รวมทั้งประโยชน์ที่ผู้ถูกเวนคืนอาจได้รับการเวนคืนนั้น ทั้งนี้ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม^๓ ได้รับรอง สิทธิในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และโภคทรัพย์บนพื้นฐานของผลประโยชน์ร่วมกัน โดยการดำเนิน โครงการหรือกิจกรรมใดของรัฐที่อาจส่งผลกระทบต่อประชาชน รัฐจะต้องฟังคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน ที่ได้รับการรับรองไว้โดยไม่ลดทอนวิถีชีวิตของประชาชนเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิในการพัฒนา^๔ ได้กล่าวถึงหน้าที่ของรัฐในการกำหนดนโยบายการพัฒนาที่เหมาะสม มุ่งให้เกิดการปรับปรุง ความเป็นอยู่ที่ดีอย่างต่อเนื่องของประชาชนบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมที่มีความหมายในการพัฒนา และการได้รับการกระจายผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมอีกด้วย

๖.๒ ผู้ถูกร้องได้ดำเนินโครงการพัฒนาระบบรถไฟความเร็วสูงเพื่อเชื่อมโยงภูมิภาค ช่วงกรุงเทพมหานคร - หนองคาย (ระยะที่ ๑ ช่วงกรุงเทพมหานคร - นครราชสีมา) โดยมีแผนงาน ก่อสร้างอาคารสถานีรถไฟความเร็วสูง สถานีปากช่อง บริเวณที่ราชพัสดุแปลงหมายเลขทะเบียนที่ นม. ๓๐๗๖ (บางส่วน) เนื้อที่ประมาณ ๒๑๖ ไร่ ในพื้นที่บ้านท่ามะนาวใหม่ ตำบลหนองสาหร่าย อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นที่ราชพัสดุอยู่ในความครอบครองของกรมพลาดิการทหารบก การใช้พื้นที่ดังกล่าวเพื่อก่อสร้างโครงการฯ จะส่งผลกระทบต่อประชาชนที่เช่าที่ดินเพื่อยู้อาศัยและทำกิน ประมาณ ๓๖ ครัวเรือน ต้องย้ายออกและรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างที่มีอยู่เดิม โดยเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๕ ราชกิจจานุเบกษาได้เผยแพร่พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืนฯ เพื่อดำเนินงานโครงการพัฒนาระบบรถไฟความเร็วสูงเพื่อเชื่อมโยงภูมิภาค ช่วงกรุงเทพมหานคร - หนองคาย (ระยะที่ ๑

/ ช่วงกรุงเทพ ...

^๓ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

ข้อ ๑ วรรคสอง เพื่อจตุมุ่งหมายของตน ประชาชาติทั้งปวงอาจจัดการโภคทรัพย์และทรัพยากรธรรมชาติของตนได้อย่างเสรี โดยไม่กระทบต่อพันธกรณีใด ๆ อันเกิดจากความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการแห่งผลประโยชน์ร่วมกันและกฎหมายระหว่างประเทศ ประชาชาติจะไม่ถูกลิดรอนวิถีทางยังชีพของตนไม่ว่าในกรณีใด

^๔ ในปี ค.ศ. ๑๙๘๖ สหประชาชาติได้รับรองปฏิญญาว่าด้วยสิทธิในการพัฒนาว่าเป็นสิทธิมนุษยชนประเภทหนึ่ง โดยในปฏิญญานี้ได้ระบุถึงสิทธิในการพัฒนาว่าเป็น “สิทธิมนุษยชนด้านหนึ่งที่ไม่อาจเพิกถอนได้ ด้วยเหตุว่ามนุษย์ทุกคนและประชาชาติทั้งปวงมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมให้การสนับสนุนและได้รับประโยชน์จากการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม และการเมือง ที่สิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานทั้งปวงได้รับการตระหนักอย่างสมบูรณ์” ต่อมาเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๙๓ ในการประชุมระดับโลกว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ณ กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย ได้มีการยืนยันเป็นฉันทามติให้สิทธิในการพัฒนาเป็นสิทธิสากลที่ไม่อาจเพิกถอนได้ และเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน (ที่มา : เกริ่นนำ สิทธิมนุษยชนกับการพัฒนา ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิในการพัฒนา แนวทางปฏิบัติและมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ เอกสารลำดับที่ ๖, สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, ๒๕๔๖)

ช่วงกรุงเทพมหานคร - นครราชสีมา) พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป มีกำหนดระยะเวลาสี่ปี ทั้งนี้ หลังจากพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมีผลใช้บังคับ ผู้ถูกร้องจะดำเนินการเวนคืนตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยจะแจ้งเรื่องเข้าสำรวจในพื้นที่เขตทางรถไฟที่จะเวนคืน เพื่อปักหลักเขต สำรวจและตรวจสอบสิ่งปลูกสร้าง รวมทั้งผลอาสินในส่วนที่ต้องจ่ายค่าทดแทน ภายหลังสำรวจเสร็จสิ้นแล้ว คณะกรรมการกำหนดราคาอสังหาริมทรัพย์ฯ ซึ่งแต่งตั้งตามมาตรา ๑๙ จะคิดคำนวณเงินค่าทดแทน แล้วประกาศราคาค่าทดแทนเบื้องต้นให้ผู้ถูกร้องนำไปทำสัญญาซื้อขายต่อไป ทั้งนี้ ผู้ถูกร้องได้จัดเตรียมงบประมาณการจ่ายเงินค่าทดแทนการเวนคืนที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไว้เรียบร้อยแล้ว

๖.๓ ระหว่างวันที่ ๒๖-๒๘ ตุลาคม ๒๕๖๕ [REDACTED] กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พร้อมด้วยพนักงานเจ้าหน้าที่ ได้ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงและจัดประชุมเพื่อหารือร่วมกับผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งที่ประชุมได้ให้ข้อมูลและหารือใน ๒ ประเด็นหลัก คือ ๑) ความชัดเจนในกระบวนการขั้นตอนการเวนคืน รวมถึงค่าทดแทนต่าง ๆ ที่จะได้รับ และ ๒) กระบวนการจัดหาพื้นที่อยู่อาศัยแห่งใหม่เพื่อรองรับผู้ได้รับผลกระทบ โดยที่ประชุมเห็นชอบร่วมกันให้จังหวัดนครราชสีมาแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อแก้ไขปัญหากรณีข้างต้น ต่อมา จังหวัดนครราชสีมาได้มีคำสั่ง ที่ ๑๓๓๖๙/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ และคำสั่ง ที่ ๑๕๕๒๕/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๕ แต่งตั้งคณะทำงานตามความเห็นที่ประชุมข้างต้นแล้ว โดยมีรองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมาที่รับผิดชอบงานศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด เป็นประธานคณะทำงาน และมีผู้แทนหน่วยงาน ประกอบด้วย มณฑลทหารบกที่ ๒๑ ผู้ถูกร้อง กรมพลธิการทหารบก สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา สำนักงานจังหวัดนครราชสีมา พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดนครราชสีมา ธนารักษ์พื้นที่นครราชสีมา ปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๘ (นครราชสีมา) เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา สาขาปากช่อง ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดนครราชสีมา ผู้ร้องและผู้แทนผู้ได้รับผลกระทบรวม ๗ คน โดยมีนายอำเภอปากช่อง ปลัดอำเภอปากช่องที่ได้รับมอบหมาย และที่ปรึกษาการรถไฟแห่งประเทศไทย เป็นคณะทำงานและฝ่ายเลขานุการ

๖.๔ จากข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงเห็นว่า ผู้ถูกร้องอยู่ระหว่างดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ และจังหวัดนครราชสีมาได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อแก้ไขปัญหากรณีดังกล่าวข้างต้น รวมถึงแต่งตั้งผู้แทนผู้ได้รับผลกระทบเป็นคณะทำงานเพิ่มเติมตามที่ผู้ร้องได้ร้องขอด้วยแล้ว ดังนั้น กรณีตามข้อร้องเรียนจึงมีกลไกและแนวทางการแก้ไขปัญหาแล้ว ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการ ในชั้นนี้จึงยังไม่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องมีการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

/ ๖.๕ ทั้งนี้ ...

๖.๕ ทั้งนี้ โดยหลักแล้ว การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ แต่การเวนคืนที่ดิน เพื่อดำเนินโครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภคและประโยชน์สาธารณะ ซึ่งมี ข้อยกเว้นตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายให้กระทำได้ อย่างไรก็ตาม การดำเนินการของผู้ถูกร้องย่อมส่งผล กระทบต่อสิทธิของบุคคลในทรัพย์สิน ที่อยู่อาศัย มาตรฐานการครองชีพ^๕ และการประกอบอาชีพของ ผู้ถูกเวนคืนที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ จึงเห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการ ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้อง จังหวัดนครราชสีมา และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) เพื่อดำเนินการต่อไป

๗. มาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อผู้ถูกร้อง จังหวัดนครราชสีมา และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การ มหาชน) ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบ มาตรา ๔๒ เพื่อดำเนินการ ดังนี้

๗.๑ ในกระบวนการเวนคืนและการจ่ายเงินค่าทดแทน ผู้ถูกร้องต้องดำเนินการ โดยคำนึงถึงหลักการชดเชยเยียวยาและค่าทดแทนที่เป็นธรรมแก่ผู้ถูกเวนคืนที่ได้รับผลกระทบอย่าง เหมาะสมและเพียงพอต่อการดำรงชีพอย่างมีศักดิ์ศรี โดยคุณค่าหรือประโยชน์ที่ได้รับต้องไม่น้อยกว่าเดิม ก่อนที่จะถูกเวนคืน

๗.๒ จังหวัดนครราชสีมาในฐานะประธานคณะกรรมการทำงานรวบรวมปัญหาและความต้องการ ของผู้ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างอาคารสถานีรถไฟความเร็วสูงสถานีปากช่อง ตามคำสั่งจังหวัด นครราชสีมา ที่ ๑๕๕๒๕/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๕ ต้องเปิดโอกาสให้ผู้ได้รับผลกระทบ จากโครงการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ไขปัญหาของคณะกรรมการดังกล่าวอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง

๗.๓ ในระหว่างการสำรวจและจัดหาที่อยู่ใหม่ให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้าง อาคารสถานีรถไฟความเร็วสูง สถานีปากช่อง ผู้ถูกร้องและจังหวัดนครราชสีมาต้องสร้างหลักประกันและ ความเชื่อมั่นว่า ผู้ได้รับผลกระทบจะไม่ถูกคุกคามด้านความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน หรือความเป็นอยู่ ส่วนตัว หรือถูกฟ้องร้องขับไล่ หรือถูกบังคับไล่ออกจากที่อยู่อาศัยโดยไม่เป็นธรรม

/ ๗.๔ ให้ ...

^๕ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

ข้อ ๑๑ ได้กล่าวถึงหน้าที่ของรัฐภาคีที่ต้องรับรองสิทธิของทุกคนในมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอ สำหรับตนเองและครอบครัว ซึ่งรวมถึงอาหาร เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัยที่เพียงพอและสภาพการครองชีพที่ดีขึ้น อย่างต่อเนื่อง โดยรัฐภาคีจะดำเนินขั้นตอนที่เหมาะสมเพื่อประกันการทำให้สิทธินี้เป็นจริง

๗.๔ ให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) สนับสนุนและให้การช่วยเหลือประชาชนบ้านท่ามะนาวใหม่ที่ได้รับผลกระทบจากการเวนคืนตามคำร้องนี้ ในกระบวนการจัดหาที่ดินและพัฒนาที่อยู่อาศัย ตลอดจนความเป็นอยู่ตามแนวทางที่เหมาะสมต่อการเริ่มต้นชีวิตในที่อยู่ใหม่ และมีความมั่นคงเพียงพอที่จะสามารถดำรงชีพได้อย่างต่อเนื่อง

๘. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๓/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๖ จึงมีมติว่า กรณีตามคำร้องนี้ยังไม่ปรากฏการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน แต่ให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตามข้อ ๗ ของรายงานนี้ ต่อผู้ถูกร้อง จังหวัดนครราชสีมา และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ เพื่อดำเนินการต่อไป

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์

นางปรีดา คงแป้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี

นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์

นางสาวปิติกาญจน์ สิทธิเดช

นายวสันต์ ภัยหลีกลี้

นางสาวสุภัทรา นาคะผิว

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

